

waarnaast wij wel zijn andere gebieden hebben aangeduid, maar ze geenszins in vollen omvang hebben doen kennen. En toch is hij als genreschilder niet minder gewaardeerd geweest, komt in het genre het zuiver artistieke meer nog tot zijn recht, ontwikkelt hij er deugden in, die men niet of nauwelijks in den portrettist onderkent. Alsof zijn portretwerk — waarvoor hij nochtans zijn voorkeur moet hebben uitgesproken — hem een zekere dwang oplegde, lijkt de schilder in het genre los te komen. Hij vindt een ongedwongen compositiestijl en beschikt over een scala van gemoedsstemmingen, die in den portretschilder merkwaardigerwijze minder sprekend tot uiting komt. De van De Lelie bekende genrestukken zijn in meerderheid van vóór de eeuwwisseling. Wie mocht meenen, dat zijn productiviteit daarna verminderd is, ziet zich volledig gelogenstraft door de talrijke stukken dezer soort, die bijna zonder onderbreking verschijnen op de tentoonstellingen dier dagen. Echter is nauwelijks een enkel daarvan bekend gebleven en waar al deze stukken thans zijn, is slechts één der raadsels, die de toenmalige schilders met betrekking tot hun productie ons in zoo grooten getale voorleggen. Dat ze te dien tijde in de verzamelingen van stad- en landgenoot hun weg vonden, blijkt uit de catalogi van de talrijke veilingen, waarop ze verschijnen. Het is mede daardoor, dat we, ondanks de betrekkelijke zeldzaamheid van zijn genreschilderingen, er toch vrij goed over zijn ingelicht. Titels en beschrijvingen leeren ons, dat zijn onderwerpen als regel ontleend zijn aan het leven van eenvoudige lieden; boeren in de herberg, ambachtslieden aan den arbeid, een haringvrouwtje, de dienstmaagd bij haar werk e.d. zijn zijn modellen. Allerlei huiselijke bezigheden worden in zijn interieurs verricht — die met hun lichtval, met hun doorkijkjes naar een ander vertrek veelal sterk aan de oude Hollanders doen denken —, de nieuwstijdingen worden voorgelezen of er wordt muziek gemaakt. Gaarne troont de kunstenaar ons mee naar een keukenvertrek, alsof hij de regelen van zijn tijdgenoot Van Walré aanschouwelijk wilde maken, over den mensch, die,

...rijk in 't geen Natuur en 't geen de keuken biedt,
Gerust, op eigen hoeve, een Gouden eeuw geniet.

(*Heide-Bloemen*, I p. 90).

Het konden ook hierin de gevallen zijn, die de 17e eeuw behandeld had, zij het met stoerder teekening, krachtiger van bouw en geconcentreerder van effect. Maar het is een ander geslacht geworden, van andere denkbeelden vervuld en minder dan tot de kloeke, maar ook niet zelden ruige zeventiende-eeuwers zou men De Lelie's modellen willen rekenen tot het nageslacht van die van vrede en welgezindheid overvloeiende